

ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
 Egy évre 5 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50kr.
 Három hóra 1 frt 25kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 12 krajával kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

H I R D E T É S E K

Négyházasos petit-sor egyszeri közléseért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.
 Délyegly minden egyes beiktatásért 30 krajár.
A nyilttérben:
 minden négyházasos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összeköttetésben levő hirdető-irodák, elő-
 fizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes új-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 31. sz.) küldendők.
 Kéziratok vissza nem adódnak.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: HOHLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.
 — vasárnap reggel. —

A hirdetőseket, előfizetőseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba
 (Takaré- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
 A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

Léva r. t. város képviselő testülete f. 1895. évi június hó 19-én d. u. 4 órakor a városház termében rendes évnegyedi közgyűlést tart, melyben való megjelenésre a képviselő testület t. tagjai ezennel meghívótnak.

Léván, 1895. május 30.

Máriássy István,
 polgármester.

A garamvölgyi vasut.

Azzal, hogy az országgyűlés a garamberencze-lévai helyiérdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot elfogadta, a garamvölgyi vasut hosszú vajadás után végre a megvalósulás stádiumába lépett. A „legnagyobb magyar“, gr. Széchenyink közlekedési politikájának tervezete magában foglalta a vasutvonal létesítését; 1860-ban, majd a 67-es kiegyezés I-ső miniszteriuma is felvetette e kérdést, de az akkori érdek-polika leszoritotta a napirendről. Ujabbán az osztrák-magyar államvasut-társaság, mely a párkány-nána-lévai vonalat építette, tervezte ezen közgazdasági és hadászati tekintetben is nagy fontosságú vasut kiépítését, azonban a kormány akkor nem volt hajlandó bele-menni, minthogy e vonal a magyar államvasutak forgalmából egy jó nagy részt elvont volna.

Csak most lehetett komolyabban a felől gondolkozni, midőn már az államvasut-társaság által kezelt pályákat a magyar állam átvette, hogy a garamvölgyi vasut végleg kiépíttessék. Még most is óriási áldozatok árán s főként rendületlen, következetes kitartás mellett sikerült Barsvármegye főispánjának fáradságot nem ismerő buzgalomával a törvényalkotás sikerét biztosítani. Törékvésének megvan az eredménye, rövid idő alatt biztos kézzel vezette

keresztül az előmunkálatokat s megszerezte az építési tőkét, a vasut egy év leforgása alatt a közforgalomnak is átadható leend.

Teljes örömmel üdvözöljük az új vállalatot, mely az utat Barsvármegye részére észak felé, egész Németország felé megnyitja. Helyi érdekűnek mondják a vasutat, de meg vagyunk győződve, hogy a helyi érdekeket már fekvésénél fogva is rövid idő alatt tudja fogja szárnyalni, sőt az északnyugati Magyarországnak egyik fővonalát fogja képezni, melyen az utasok egész raja fog naponként közlekedni.

De gazdaságilag is nagy fontosságot tulajdonítunk a vasutnak, mert, mint a törvényjavaslat indokolása is kiemeli, az északmagyarországi ipar és kereskedelem számára a nyugoti piacok meg fognak nyitni s a magyar ipar-produkcióknak egy sokkal nagyobb tér fog biztosítani.

A budapest-bécsi forgalomnak egy jó nagy része át fog terelteni erre az irányra; mely felfelé egyenesebb és rövidebb leend az eddigi északi vonalnak.

Az bizonyos, hogy a mostani állandó forgalom egy részében átmenetiv alakul át, de mindenért bőven kárpótolni fognak az olcsó vasuti összeköttetés, az így keletkezett hatalmas forgalmi terület összes előnyei, az ipar és termelés számára biztosított idegen piacok és a minden irányban meginduló gyors fejlődés.

Bennünket, Léva városát és környékét a legközvetlenebbül érinti e vasut. Eddig egy szárnyvonalnak végső pontját képeztük, mely állandosította területünkön a forgalmat, s a vasutra való fel és lerakodás, a forgalomnak tengelyről vasutra s viszont vasutról tengelyre való átszállítása oly anyagi előnyöket biztosított, melynek egy részét az új vasut el fogja tőlünk venni,

minthogy a forgalomnak egy jó része csak átmeneti leend s részünkre semmiféle előnnyel nem fog járni.

Mindamellett mi lelkünk mélyéből örvendünk a sikernek, mert egyrésztől magyar nemzeti érdekeink szolgálatában egyik rég táplált vágyunk jut általa a teljesülés stádiumába, másrésztől Barsvármegye közönsége ez utá-lózat megteremtése által egymással szoros érintkezésbe jutván, a gyakori és gyors érintkezhetés által gyarapodik erejében, rokoni érületében s ezek alapján ősi erényeihez méltó alkotásokra képesebbé válik.

Hálás tisztelettel üdvözöljük K a z y Jánost megyénk érdemes főispánját, ki e vasutvonal megteremtése által Barsmegye történetének lapjaira maga írta fel tettekben ragyogó érdemeit az utókor számára, mely áldani fogja emlékezetét.

Néhány szó, közegészségügyi viszonyainkról.

Ne ijedj meg, tisztelt olvasó, a nagyhangzú szavakkal, nem szándékom ezen érdekes témát a maga egész terjedelmében tárgyalni. Csak azon részéről fogok kiterjeszkedni, amely az utcákra vonatkozik és mely egyaránt érdekelhet minden tisztaság és rendszerető polgárt.

Közegészségügyi dolgról van szó, tehát olyanról, mely úgy Péter, mint Pálnak drága egészségét egyaránt és pedig közelről érinti; mely úgy a szerény városi pótlékfizető polgárt illeti, kinek nincs beelő-lása az ügyek intézésébe, mint az ügyek vezetését gyakorló testületet és az annak élén állókat.

Olyan dolgról van szó, mely szemét szurja, minden tisztaság szerető embernek; mely, még ha nem is természettudós vagy orvos is az illető, még ha nincs is a betegség keltő apró, göröcsői lények létezéséről vagy jelentőségéről tudomása, mégis undorral tölti el a szemlélet, mert ösztönzerű sejtelmet ébreszt benne arról, hogy ez a dolog nem lehet egészségére üdvös hatással.

hogy ő Bánóczy doktor és hogy a lévaiak a 7-ik számú barakkban lesznek elszállásolva. Idegenben lévén, óvakodtam az ellenmondástól. Uraim, laktak-e már önök barakkban? No, nem szölok egy szót sem. Ott mindenik gyerekünk kapott egy piros czédulát, a melyen volt egy név és lakáscím, azzal oda kellett menni és a czédulát kivágni, akkor azt mondták neki, Isten hozta, mindjárt vacsorálunk. A professzorok nem kaptak piros czédulát.

Este 7 órakor regatta-verseny volt a Rábán; Léván az nincs divatban, azért hát nem is beszélök róla. 8 órakor a győri tanintézetek együttesen hangversenyt adtak a színházban ifju vendégeik tiszteletére. A gondolat igen sikerült, s ez a győriek tapintatos figyelméről tesz tanuságot. A torna-versenyt a szellem versenyével kapcsolták egybe. Mert volt ott nemcsak hangverseny, de minden, a mit ifju lélek csak produkálni képes.

A program első pontja volt: a himnus, énekelték a bevezetés főgimn., állami főreál, és kath. tanítóképző énekharai, ugyanazok zenekarától kísérvé. 300 diák a színpadon! A vendég ifjuság, mely a nézőteret foglalta el, állva hallgatta végig. Volt azután drámai jelenet előadása, monologok, egyéb szavalatok, vívás, hegedű, zongora, czimbalom, ének, együttes zene és sok más, úgy hogy az előadás eltartott majdnem éjfélig, de bizony még a legkomolyabb professzor urak is ugyancsak tapsoltak és ujjraztak. A mit előadtak, az mind tökéletes volt, úgy hogy az ottlévő fiatalok sokat tanulhattak

Csodálatos dolog, hogy most, ennek, a természettudományok terén tett remek fölfedezések és találmányok oly annyira előrehaladt századának a végén, még mindig találkozunk oly mulasztásokkal, oly helyteleniségekkel, oly hiányos intézkedésekkel, röviden egy szóba foglalva: oly indolenciával a közegészségügy terén, nemcsak magányosak de hatóságok részéről is, mely közömbösség igazi keleti jellegű fogva inkább Bagdad, vagy az utolsó arabs faluba illenek, mint épen a mi városunkba.

Léva közegészségügyének fejlődési menetét 10 év óta van alkalmam megfigyelni. Ezen 10 év alatt a közegészségügyre vonatkozó kormányrendeleteket, alispáni rendeletek, polgármesteri s rendőrkapitányi rendeletek követték, megelőzték, váltották fel s kiegészítették egymást, és — lettek eliktatva.

A sok rendeletre, határozatra történt itt is valami, ott is valami. A szappanyos-utezai állóvizek, melyeken minden hóolvadás vagy felhőszakadás után az utcagyerekek térdig gázolni és zsendelyből faragott mal-mocskákat hajtani szoktak, most már a mesék közé számíttatnak; a pöczegödöröket, most már nem az alkony óráiban tisztogatják; itt-ott, de csak itt-ott és nem mindenütt még, ásattak az emberi hulladékok számára gödrök és emeltettek feljükk fa bódécskák; itt-ott, de csak itt-ott és nem mindenütt helyeztettek az udvar belsejébe ilyen, az utca kerítéshez tapasztott bódicskák gödrökkel. Egyes, sárba merülő utcák, még az a mostoha „szurgyk“ is, kaptak kövezet és makadám felét; a szemét lerakó helyek a városon kívülre helyeztettek, vendégszerető „Isten hozott“-ul az idegenjövövénynek.

De a piszok az utcákon megmaradt a régi.

Békányás zöld vizek, poshadt büzös gázaikkal most is szegélyezik az aszfalt járót, mintegy győzelmi babérkoszorú, melyet az ősi szokáshoz való ragaszkodás magának fon. Ott büzelegnek a város közepén, leglátogatottabb utcáin, az állami uton ép úgy, mint a város gondozására bizott mel-lékutczákon.

Este fel-fellebbennek a rohadt szagu émelgyös párák, midőn ablakot nyitunk, hogy hűvös esti levegővel hűsítsük a fülledt tikkasztó szoba levegőt.

Behatolnak, áthatolnak ezen, miaszmákkal terhes gázok szobáinkba, azok minden zugába, belénk, tüdünkbe s annak minden

belőle. A szavalatoknál fájdalommal gondoltam arra, hogy nálunk Léván bajos ilyet produkálni. Miért? Azért, mert nem tudunk magyarul, a kiejtésünk gyalázatos; az a szép magyar nyelv, melynél muzikalisabb idióma nincs a világon, egy született lévai gyerek szájában elveszti minden szépségét. De hát nem lehetne ezen segíteni? Mire való az iskola? Beszéljenek a tanítók maguk is irodalmi kiejtéssel és szoktassák rá tanulóikat. A kik a fővárosban végzik tanulmányaikat, mind leszoknak arról a csunya tótos kiejtésről, ha még oly „gyükerék“ voltak is. Mért ne lehetne már az iskolás gyermekeket is rászoktatni?

A hangverseny után visszautaztunk messze, az óperenciás tengeren is túl, a 7-es számú barakkba. Ezennel átadatnak az utókor megvetésének a trencsényi diákok, akik ugyancsak azon barakkban voltak elszállásolva, s akik egész éjjel ordítottak leginkább tótul, azután németül, néha magyarul, s minket nem engedtek aludni, pedig ugyancsak ki voltunk merüve. Persze nem hált velük a tornamesterük (tudom én, hol csavargott), „mint kellett volna. Ezek a tornatanárok, — tisztelet, becület a kivételnek — általában hebehurgya emberek.

Ugyanezen éjjel azon tanügyi férfiak, a kik a dolog könnyebb részét vállalták magukra, ismerkedési éjet tartottak, hogy mikor vetődtek baza, nem tudom.

Másnap reggel, vagyis május 30-án, kivonultunk a versenyterre (ó temetőtér), a hol a verseny próbáját tartották meg. Ki-

TÁRCSA.

Hellász ege alatt.

Im nyitva a pálya, ki helyét megállja,
 Vitézi voltának jutalmát találja.
 Kínizsi III. ének.

Ezen cím és jelige alatt a „Győri Közlöny“ egy ünnepi ódát hozott f. é. május 30-iki számában, a ker. tornaverseny napján. Egy sikerült remiszecenciával kezd, a régi görökök nemzeti játékaírói beszél. Fiat applikáció. Mi tette a sok pró ál-lamból álló görögöséget egygyé és hatalmassá? A história azt mondja: a közös nyelv, a közös vallás, szokások, hagyományok, de különösen a nemzeti játékok. Ezeknek idején megszűnt minden ellenségeskedés, a bérczes Hellász lakói mindenünnen összesereglettek egy helyre, hogy testi erő és szellemi képesség dolgában egymással nemes versenyre keljenek. A nyertes egy egyszerű zöld olajfakoszorút kapott, s ez volt a legnagyobb kitüntetés, a mit görög állampolgár elérhetett. Nálunk analog dolog lenne a füzgöszorú. Természetesen ez csak oly morális és eszthetikai tekintetben fe-jlett népnél volt lehetséges, milyenek a görögök voltak. Az ő kis tornászó és versenyt szavaló csapataik verték meg Xerxes monstre-hadait.

Egy volt kultuszminiszterünknek örökké halhatatlan alkotása marad a tornaversenyek életbeléptetése. A ki részt vett már ebben, az belátja az intézmény rendkívüli fontosságát. Ha a mi jó Berzsényink látja vala most a Győrben összegyűlt ifjuságot, bizonyára igazabban alkalmazta volna rájuk:

Csak sást nemzenek a sasok . . .
 Mert ezek nem futottak el, hanem viaskodván, győztek.

De mivel itt a verseny lefolyását kell elmondani, tehát rendre! Az odautazásban nem történt semmi, mi is történt volna? Párkányánától átutaztunk Esztergomba „per Petres apostolorum“*) megebédeltünk a „Király“-ban szerényen, de drágán, s azzal felültünk az esztergom-füzítői vasutra. Nagyításnak vehetik, de kész vagyok rá meg esküdni, bármily hihetetlen legyen is a dolog, hogy t. i. ezen vonat még a lévainál is lassabban jár!

Almás-, Füzítőtől gyorsvonaton utaztunk Győrbe. Itt azon szerencse ért bennünket, hogy I-ső osztályba tuszkoltak be, a minék magyarázata az, hogy a kalauznak azt távították, hogy 30 főtiszt fog I-ső helyre be-szállni; mivel pedig azok a pléhgalléros urak nem jöttek, a kalauz félrevezettetve tornamesterünk imponáns katonai föllépése által, minket nézett 30 főtisztnek.

A megérkezés és fogadtatás nem volt oly sikerült, mint pl. tavaly a pozsonyi. De hát nem is esoda, a pozsonyiak sok nagyurat fogadtak már, azok benne vannak. Za város éljenzések, mindenféle egyenruhás diákok tarkítva, sötétruhás papok, tanárok és legvilágosabb ruhájú felkes hölgyek csoportjával. Kissé el voltunk fogulva a sok zavaros üdvözléstől és látszólagos rendetlen-ségtől. Azért hát mielőbb szállásunkra ohaj tottunk jutni. Unalmasan hosszú gyaloglás után végre elértünk szállásunkra, ott egy mérges uriember fogadott, aki azt mondta,

*) Ez lévai repülő ige.

legkisebb sejtjébe, azon képességgel, hogy egész szervezetünket betegség keltő méreggel megtölthessék.

Ott, a város elején, a kálnai-utca első házai egy poshadt, zöldes fekete pocsolva, rohadt emelkednek. Ebből a szennyezett, szohadt, utálatos iszapból vágják télen a jeget, mindenkinek, még a rendőrségnek is szeme láttára és habár mindenki is főnakad ezen a dolgon, a rendőrség nem talál benne figyelemre méltót.

A m. kir. belügyminiszter 1894. évi december hó 17-én 106,092. sz. a. kelt körrendelete világosan rendeli el, hogy szerzetessé be jég „különösen tekintettel arra, hogy az egészségre ártalmas fertőzött víz fertőző hatását a megfagyás által ritkán veszti el, ügyeljen fel arra (a hatóság), hogy a jég csak tiszta, különösen ürülékkel való fertőzéstől óvott helyről szerzetessék be.“

De hát, tisztelt olvasó, mikor ez a pocsolva tán még a török idő óta főnnáll! s mikor annyi a dolog abban az átkozott hivatalban, hogy alig győzi az ember a sok rendeletet rendszeresen iktatni! és aztán, ha jön is a vizsgáló kommissió biz az csak azt nézi, rendben van-e az iktató, a pénznapló, az irattár, nincs-e sok restancia, rendben van-e a pénztár etc etc, — de hogy milyen a jég a jég veremben? ki a fenébe bolondult volna meg, jégverembe mázskálni, influenzát akvirálni, csak azért, hogy a jég minőségét vizsgálja?!

„Fordulj be és aludj,
Uram, László király! a jég története ne vonja el fáradt pilládról a drága, édes álmodt.

Ezen fekete tóhoz hasonló kisebb nagyobb tavacszkákat szemlélnünk szerte a város közepén is. A Kossuth-utczáról nem beszélnek, nehogy azzal valójon valaki, hogy pro domo erőltetem meg magamat, de ott a Klain Ödön boltja mellett, a Kazinczy és Petőfi utcán végig, az a gyönyörű smaragd-zöld békanyál nem valószínű satyra-e a díszes aszfalt járókra?

De hát kérem szépen, mikor ez az állami uton van és az állami ut tisztántartása nem a város dolga! Itt bizonyos tekintélyt, bizonyos erélyt kellene érvényesíteni az állampépítési hivatalal szemben, ez pedig kellemetlen dolog. Mit veszekedjen az ember örökké az állampépítési hivatalal? még azt mondják, hogy összeférhetetlen! És elvégre, kérem alázattal, ha eddig tűrte a békés polgár, hát tán csak nem fog most egyszerre kifordulni békétürése vastag bundájából, hogy háborút kezdjen?!

Tudom nagyon jól, hogy a Perekz sem folyik fölfelé s így az a nyílt csatorna, melynek nincs esése, kénytelen visszatartani a csatorna vizet, azt is tudom, hogy Léva városának lejáratási viszonyai csak nagyobb költségek mellett engedik meg a csatorna vizek lefolyását.

De hogy azt ne vesse valaki szememre, hogy könnyű pörölnie, de tessék segítenie az urnak a bajon, hát tessék, egy szerény tanácsal szolgálhatok: Az utca-port ső-

pörjük a csatornába, az ott képződő sarat pedig lapátoljuk össze rakásra és hetenként kétszer vitessük ki.

Igy a por föld és homokrészei megkötik a csatorna vizet, a talaj természetes szagtalanító hatásánál fogva megkötik némileg a büzt is és meg lesz szüntetve az a helytelen eljárás, hogy a zöld pocsolva szét-söpörtetik a csatornából az utestre, a mi csak elcsigéri a pósvíz kórmező anyagának v. organizmusainak felszabadulását.

A város alsó végén pocsolva, a felső végén pedig, fűnt a báthi uton, közvetlenül a kórházi kapu felett, egy alig 10⁰nyi udvaron, közvetlenül a kut mellett, üzletszerűen hízalnak és ölnek az év egész folyamában sertéseket.

Meleg napokon penetráns büz áramlik onnan szerte széjjel. A tőszomszéd kórházban, melyben tudvalevőleg betegek, jó tiszta levegőre szoruló beteg egyének ápolatnak, ilyenkor be kell az ablakokat csukni, mert ez az átható sertésstrágyaszag behatol a kórszobákba, a folyosóra és különösen az arra néző orvosi lakásba.

Bocsánat! ismét nem pro domo beszélek, mert én már nem lakom ott.

Sokszor, midőn tikkasztó nyári napok alkonyán az ablakokat nyitattuk, hogy a park illatos levegőjét a szobákba eresztjük, kénytelenek voltunk ezen büz miatt újra betétetni minden ablakot.

Tekintettel arra, hogy közegészségi szempontból tühretlen, a közegészségi törvényeinkkel össze nem egyeztethető ezen büzarástó sertés hizlalo tőszomszedsága egy betegok befogadására szolgáló gyógyintézetet, hivatalosan emelt ez ügyben már régebben panaszt a kórház igazgatósága a rendőrkapitányságnál.

A rendőrkapitány ur megjelent a helyszínen és konstátálta, hogy bizony ott roudaság nincs és így büz sem lehet.

Ha a hatóság valamit kategorice konstátál, még ha érzékzervei bizonyos irányban talán kissé eltompultak is, az ellen nincs appelláta. A vármegye pedig csak nem fog inszurgálni és a helyszíneire sietni hogy ilyen dolgokban ejtsen vizsgálatot a kórház feljelentésére.

Hát abba maradt a dolog, hogy nincs roudaság az udvarban és így ez csak beteges képzelődés amit orruk estéknél érezni szokott. Igazság, nem volt ott roudaság látható, de miért nem? azért mert az udvar azon része, hol a sertések tartatnak, vastag deszkával ki van padlózva és erre naponta, vagy ritkábban — már én nem tudom hány-szor egy héten — tiszta homokot hintettek el. Akkor is mikor ott jártunk merő tiszta homok volt kiterítve, és sehol ganajnak vagy lének nyoma sem volt. De hogy mi volt a padlózat alatt, az nem szellőztetett akkor. Ugyanaznap este felé pedig, kívántam volna, hogy a rendőrkapitány ur a kórházi kertbe ment volna friss levegőt színi.

Később ezen „sertés salon“ padlója alatt nagyon meggyült a lé, és most a tulajdonos lyukakat vágatott a kerítés falon

egy, hogy ezentul a lének és öleskor a véres vizek szabad lefolyása van az állami ut árokba.

A városi tisztviselő ez ügyben jelentést tett a tanácshoz és figyelmeztette arra, hogy ezen szabályellenes állapotot változtatni kell. De az okvetetlenkedni kezdő tisztviselőnek jelentését ad acta tették. Be lett iktatva, és így punktum!

Ezen közegészségügyi anomáliából kifolyólag többek között utalok az 1894. szept. 16-án 78,571. sz. a. kiadott belügyminiszteri körrendeletre. Ezen körrendelet a kolera alkalmával követendő eljárás iránt intézkedik ugyan, de miután a benne foglaltak általában véve a közegészség megóvását célozzák, mindenkor üdvös intézkedések és inkább a kolera felléptét megelőző, prophylacticus jellegű intézkedések, magától értetődik, hogy azok mindenkoron szemmel tartandók, még ha kolera-veszély fenn sem forog, hogy továbbá, ezen rendeletek nyoma ne ismét csak az iktatóban legyen található, hanem, hogy uton utfélen legyen szemlélhető.

Ezen körrendelet 1. pontja szerint: „A városok, illetőleg községek területén az 1876. XIV. t. cz. 141. §-ának végrehajtása és általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal esz közöltessék . . .“

2. pontja szerint: „A községeket átfutó utak árcai kitisztítandók és ezek vizeinek állandó lefolyása biztosítandó.“

4. pontja szerint: „Falukon a trágyára különös gond és figyelem fordítandó, hogy az az utcákra, nyilvános helyekre le ne rakassék és az udvarokon a kutaktól lehetőleg távol helyeztessék el.“

A trágyalé elfolyása meg nem türendő, ott pedig a hol a trágyagödörök szélein tócsákba gyülemlik, azok földdel kitöltendők.“

A rendelet ezen pontja csak falvakra szól, mert, hogy rendezett tanácsú várost azon feltetéssel lehessen megszügyeníteni, hogy területén belül trágyalénak az utcára csurgatása tiirt, sőt megengedett dolog, azt a miniszteriumban úgy látszik, el sem képzelik.

Pedig úgy van! És ha ez a pont csak a falvakra vonatkozik is, szól az bizony annak a városnak is, mely a köztisztaság tekintetében elkövetett mulasztások által felüvá alacsonyítja le magát.

A 8. pont azt mondja: „A vágó helyiség falai és padlója, ha fából valók, gondosan tisztítandók és hetenként bemeszelendők. A hidlás alatt vér, trágya és egyéb hulladék felhalmozódása megakadályozandó s a hidlás alja naponként mesztejvel fertőtleníkendő.“

Esetünkben és pium desiderium, szerény óhaj, melynek teljesülése akkor fog megörvendeztetni bennünket a mikor a rendőrség jónak látja.

A földmívelési m. kir. miniszter 1888. október hó 15-én 40,000 sz. a. kelt rendelete az állatgyógyászati rendezéséről szóló 1888. VII. t. cz. végrehajtásáról, a 43. §-ában következőket mondja egyebek között: „A hol a közbizághid folyóvíz mellett nem

állítható föl, ott elegendő mennyiségű vizet adó kuttal vagy kutakkal látandó el és m é l y g ö d ö r (emészto gödör) készítenő, mely a közbizághiddal csatorna által összekötendő, hogy a vér s egyéb hulladék abba közvetlenül befolyhasson; az ilyen csatorna és az emészto gödör minden 24 órában hatályosan fertőtlenítenő . . .“

A 44. §. szerint pedig: „a magánvágó hidak föllállítása, tisztántartása s fertőtlenítése tekintetében a közbizághidakra vonatkozó szabályok irányadók.“

Nevezük már most akár vágóhidnak akár nem azt a helyet a hol a báthi uti üzletszerű sertésölés le szokott folyni, tényleg vágóhid ez a hely, mert ezen hely arra van felszerelve, hogy az év egész folyamában mindenkor, amint az üzleti forgalom szükségli hizott sertések rajta fölleessenek és így, eltekintve minden más törvény és rendelet intézkedésétől, már ezen §. értelmében is kellett volna a hatóságnak arról gondoskodnia, hogy ezen közegészségügyi rendellenesség, melyre öt már tisztviselő is figyelmeztette, vagy szüntettessék meg az épen recitáltrendeletben fogantatása, vagy pedig az üzletszerű hizlalásnak és ölésnek ezen helyen való eltűlése által.

Arról, hogy másutt is üzetik a város területén belül üzletszerűen sertés hizlalás a szomszédok doblártyájának és orridegeinek kellemetes szorakoztatására, arról nem is szólok, mert hiszen, ha azt nem hiszik el a rend és tisztaság örei, amit uton utfélen láthatnak, hallhatnak és érezhetnek, hogy kívánhatnók azt, hogy elhijjenek olyasmit a mi az udvar kerítésén belül történik?

Tehát békanyálás kis tavak a város utcáiban, ganajlé az utárokban, ez kettő, amire a közfigyelmet terelni kívánom.

A harmadik a por.
Mi az a por, az az utca por? Miből van az összetéve?

Föld, homok, állati hulladékok, a köveztől lepatanna finom közzetszilánkok, a nyílt csatorna beszáradt poszvizének rohadt, porhadt szerves alkotórészei, a bolti helyiségekben kisöpört mindenféle szemét és piszok — mert nálunk ez is elnézett dolog — ezek alkotják az utca port. A kövezt finom darabkáik és szelűkkel, hegyes csucukkal megsértik a légutat nyákhártyáit, ezen apró sebecskékbe befészkelik magukat a porszenyvel bejutott bacillusok, bakteriumok és idezik elő azt a sokféle tüdőbajt, melynek annyi ezer meg ezer ember esik áldozatul. Ez az utca por nagyon ártalmas, de eltekintve ettől, már az kellemetlen tulajdonsága is hogy beszenyezi testünket s ruházatunkat, elégséges okot szolgáltat arra, hogy a városokból a mennyire csak lehet kiküszöböljünk.

Nálunk, a helyett, hogy oly időben és oly módon távolítanák el ezt a kártékony utálatos utca port a melyben és a mikor senkinek sem alkalmatlankodnának vele, cszközlik a por úgynevezett eltakarítását akkor, mikor a legtöbb ember jár kel az utcán és akként, hogy az egész városra porfelleg képében terjesztik el.

noztak bennünket majdnem délig. Akkor azt mondták, hogy most ebédeljünk meg, 1 órákor gyülekezőnk a versenyhez. Figyelmeztettem a bajnokjelölteket, ne igen egyenek ebédre, majd este jóllakhatnak. De mire összegyűltünk, a kedves győriek vendégszeretete folytán valamennyi olyan volt, mint egy öreg dob. Szervusz neked magasugrás.

Nagy katonazenével vonult ki az ifjuság a versenyterre. Nekünk sikerült a banda után harmadikul becsuszunk, s így a zenét végigélvezhettük. Az utolsó legföljebb a nagy dobot hallották, lévén a kivonuló ifjak száma vagy 1200. A felvonulás gyönyörű képet adott, mindenik intézet más-más dressbe öltözve, a vidékiek válogatott, erős, fejlett fiukkal.

Kitűnt, hogy az alföldről, meg a dunántuli magyar városokból való fiuk sokkal erősebbek és fejlettebbek, mint a felvidékiek. Igazolta ezen tapasztalást a verseny eredménye: a dunáninni kerületből a trencsényiek, pozsonyiek és a lévaiak vettek részt a győri tornaversenyben és mind a három intézet m i n t i n t é z e t nyert díjat, összegyakorlatok és mutatványokért, míg az egyéni versenyek díjait Pápa, Veszprém, Szabadka ifjusága vitte el. Itthon az egyéni versenyekben mi nagyobb eredményt is tudnánk felmutatni, mint a melylyel amazok győztek, csak hogy ők erősebbek lévén, föl nem vették azt a fáradságot, a mely bennünket már az egyéni versenyekre, — melyek utolsó voltak a programban — képtelenné tett.

Az idő tulságosan kedvező volt. A szegény tornászok eleget szenvedtek a napsugaraktól: fűdetlen nyakuk és karjaik szép pirosra süttek. A tribünöket ellepő hölgyek gyönyörködve festék virágot napernyőik oltalma alatt a festői tömeget. Egy némely intézet annyi zászlóval vonult ki, mintha függetlenségi képviselőt akart volna választani.

A verseny a s z a b a d g y a k o r l a t o k együttes előadásával kezdődött; impozáns látvány, mikor száz meg száz kar vagy láb egy pillanatban emelkedik fel. Ezután az egyes intézetek versenyeztek k a t o n a i r e n d g y a k o r l a t o k k a l. Az a baj, hogy a közönség és zsűri legnagyobb része ezekhez nem ért és inkább a tetszetős külsőt méltányolja, mint a szabatos kivitel. Ezt követte a játékok versenye, melyekre újabb nagy sulyt fektetnek.

Mikor megérkeztünk Győrbe és körülnéztünk a városban, egy kirakatban ráakadtunk a közszemlére kitett versenydíjakra. Középen pompázott a győri hölgyek ezüst koszorúja, körülötte két arany, vagy 30 ezüst és tiz bronz érem, meg egy néhány emlékkönyv. Sok titkos óhajlás szállt el a koszorúért, de szerényen mindenki elhallgatta. De egy ragadozó természetű bogarász azonnal rávetette szemét, s valahogy meg tudta azt is, hogy a játékokért fogják odaadni. Már akkor mondogatta: de ezt hazavisszük, vagy semmit. Ezen titkos felbujtás alapján ott a verseny alatt, mikor a játékokra került a sor, egy szemrevaló pázsitos helyre — a zsűri páholya elé — hirtelen bevonultunk, és a fentemlített irigy ur-ember tanácsára előadtuk a legmutatósbabb játékokat.

A zsűri két részből állt: egy stabil és egy mozgó zsűriből. Mikor mi eljátszottuk kis játékokat és ráadásul csináltunk egy emlérpiramist, akkor már a mozgó zsűri stabil volt, mert ott állt mellettük, a stabil zsűri meg sietve mozgott felénk. Megújratatták mutatványainkat.

Ennek lehet köszönni, hogy az egyéni versenyeknél kárba vett egy egész évi training, elfogyott a czérna, más szóval: a szusz. De hát annyit elértünk, hogy magok a zsűri tagjai gratuláltak nekünk, mint a koszoru irigyelt birtokosainak.

Ezután volt még holmi buzogány, meg

botgyakorlat, végül az egyéni versenyek. Sik- és gyátverseny, magas- és távolugrás, rudugrás, lóugrás, karfa és nyújtó verseny, kötélmászás és kötélhuzás. Mindez igen szép dolog, ha rendben folyik, de bizony itt épen az hiányzott. De végre sok huza-vona után ezt is befejezték. És most! Mindenki visszafojtott lélekzettel lesi az eredmény kihirdetését. Ez is megtörtént, kisérve minden tételnel az ifjuság lelkes éljenése által. Nevezetes, hogy a diák ember nem igen irigykedik, megéljenez mindenkit, aki arra rászolgál. Egyáltalán az ifjuság ítélete sokkal objektivebb, mint sok meglett emberé. A babérkoszorut Győr város legszebb hölgye egy csók kíséretében adta át intézetünk t o r n a m e s t e r é n e k. *)

Végül az összes bajnokság rágyújtott a tornaindulóra és ennek hangjainál boldogan hozzáindultunk, közben lelkes éljeneket zugva a kívül-belül szép győri hölgyeknek.

A professzor urak bucsu estélyt tartottak aznap este a Radó-téri vendéglőben; jelen volt a főispán, polgármester, fődirektor, direktorok stb. és valószínűleg a mi trencsényi tornanárunk is, mert: i k o r a t ő s t z o k N i a g a r á j a e l ő l m e n e k ű l v e a b a r a k k b a értem növendékeimhez, a trencsényi nebulók most még jobban ordítottak, annál is inkább, mivel sikerült nekik viribus unitis egy ezüst érmét elesipni. „N o, m e g e l é g e d v e l e h e t u n k,“ mondták büszkén.

Mivel aludni nem lehetett, a vett jőkért vizsgálatul rovarokat fogtam a természetrajzár kollega számára, sikerült is ágyamból egy gyufaskatylóra való gyönyörűen fejlett c i m e x l e c t u l a r i u s o k a t gyűjteni; de mikor ezt másnap átadtam neki, azt mondta, hogy szörványosan a Tabán-ban is előfordul, vannak is neki duplikatumaik fölös számmal.

Kora hajnalban felkerekedtünk és vasutra ültünk, hogy kipihenhessük magunkat.

*) Távdobás, Szedőgyerek.

9 óra után értünk Esztergomba, a lévai vonat csak d. u. 4 órákor indul, azért hát felmentünk a Bazilikába, megnéztünk mindent apróra, még a kupolába is felmentünk, egész a kereszt gombjáig. (E től azonban egyesek visszariadtak, nagy számú családot emlegetvén, s inkább a nagy orgona megszólaltatásában kontárkodtak.)

Ebédre Párkányba mentünk át, a nagy vendéglőbe, az ebédnél 4 és 0.5 cigány nemzeti muzsikával kedveskedett. Míg mi ebéd után „czigány mellett, jó bor mellett“ kedélyesen elmúltunk, a bogarász kollega hivatásának élve, a konyhában egy hatalmas példány periplaneta orientalis csipett meg, mire a szolgálatkész szakácsmó egy dézsát elmozdítván, egy egész koloniával örvendeztette őt meg a fentemlített ritkaságból. Tele is szedett belőlük egy spirítuszos üveget, azt mondván, hogy Léván igen ritka, kollegáinak is juttat majd belőle szívesen.

A visszautazás rendben folyt le, kivéve, hogy a fentemlített kollega minduntalan leugrált a vonatról bogarak és növények után, a mi hátráhatta előre haladástunkat.

A honmaradtak zajos ovációkkal fogadtak az állomáson, ebbeli örömlükket azonban megzavarta azon szomorú körülmeny, hogy egy kis félreértés miatt — önhibánkon kívül — 21 mondd huszonegy korona büntetés, vagy nem tudom miféle pénzt vittek el tőlünk, szegény tornászoktól a vasuti pénztárnál. Nemo propheta

Az expedíció eredménye: egy koszoru, öt spirítuszos üvegnyi pók és egyéb rovar, egy törött szárnyu pávaszem pillangó, egy háromlábú szarvasbogár és egy balyu friss zöldség salasztól, gyökrestől. „Hát eztet is csak valamit.“

U. i. A rovarok és növények megtekinthetők Nyitrai és Tarsa kirakatában.

Néhány év előtt minden heti vásár után, vagy ünnepnap előtt, kora hajnalban söpörték az utcákat és a piacot. Egyidőben, ha este fel történt a söprés, még üntözték is előzetesen az utcát. Habár ez az üntözés nem volt ideális, mégis jóakarattal tanuskodott; megtörtént, ami megtörténhetett, a város szegényes anyagi viszonyai mellett.

Most, miután az állami ut rendben tartását már nem a város eszközei, söpörnek, a mikor utkaparó uréknak tetszik. Nem egyszer találtam az utkaparót már 5 órakor reggel munkájánál, künn az országuton, miért nem szánhatja tehát a kora reggeli órákat a városon belüli utseprésre? Délelőtt, délután egyaránt verik fel porfellegekbe burkolva azt a szemét-, trágya- beszáradt békanyalás iszapból és boltiszeméből összetett utca szeméttel és ezt a járó kelő publikumunkba kell magába leheltetnie, ennek belehelésével kell tüdejének lassu romlását elviseletnie.

Itt ott ugyan locsolgatnak egy keveset, de mit ér az az egy-két kanna víz a hol ujjnyira, vagy mint a kátyukban, fél-lábnnyira fekszik a por?

És mi elnézzük a türelmünkkel való ezen furcsa visszaélést, nyeljük a piszkos utcáport és szijjuk magunkba a betegség csirját, mert nincs elég tekintélyünk, melylyel városunk nem rég alkotott és a kormány részéről helybenhagyott közrendészeti szabályrendeletét az államépítészeti hivattal szemben érvényesíteni tudnók.

Ezen szabályzat többek között arra kötelezi a háztulajdonosokat, hogy télen, midőn sokszor igen későn hajnalodik, reggeli 8 óráig a járókról és háztetőkről a hó ellegyen takarítva.

Furcsa egy állapot! Az a hó, ha egy két órával később söpörtetnék is el, nem árt egészségünknek, ez, ha elsöprik nem porzik, ez nem büdösít; ha a háztetőkről lehányják, még el is kerülhetjük, hogy nyakunkba szakadjon, holott a por orrunkat, szemünket, fülünket, mindenünket ellepi. Ez a hó egészségünkön nem ejt csorbát, csak gondoskodjék róla az előjáróság, hogy olvadás előtt eltakarítassák a városból, hogy csatornák vágassanak a jéggé fagyott hóba, nehogy a „Bars“ poétája megénekelhesse az átjárókat elárasztó hóvizet. De hogy reggel 8 ig rendben legyen egy hóba temetett város toalettje, az merész követelés, és igazságtalan is akkor, mikor ugyanaz a város türi, engedsi a látszólag helybenhagyja, hogy nyáron a sürgő-forgó lakosság nyakába, utcazóra söpörtessék!

Egy időben a város birkatenyésztői a városon keresztül hajtották farkaikat, melyek porfellekbe borították azon utcákat, melyeken áthaladtak az esteli sétáló közönség gyönyörködésére.

Nehéz küzdelmek után, mert a birkás gazdák érdeküket védeni tudták a város gyűléstermében, végre sikerült városunk egyik halhatatlan érdemű, erélyes, de sajnos, épen közegészségügyünk érdekében korán elhunyt képviselőjének ezen falusi abuzus megszüntetését kieszközölni.

Most a birkák többé nem verik fel a port Léva város utcáin, nem is akarnók elhinni, hogy ez valamikor megtörtént volna, de azért azok a porfellegek ismét visszatértek és mi nyeljük azt, ama birkáktól örökre kapott türelemmel.

Mint orvos, de különösen, mint vármegyénk közegészségügyi bizottságának tagja, kénytelenítve éreztem magam a közönség és a hatóság figyelmét azon legégetőbb közegészségügyi követelményekre fordítani, melyeknek határozott üdvös volta a laikusnak is kell hogy plauzibilis legyen és melyek nem nagy költséggel, csak valamivel több eréllyel és némi ügyszeretettel igen könnyen valamennyiünk javára kivihetők lennének.

Dr. Karafiáth.

Budapest, 1895. június 7-én.

— A nyár. — Holt szezon. — Az üres főváros. — A városliget és a kiállítás. — Munkás tüntetés. — Csendélet.

Melegét sugároz ki az aszfalt, melyen a járó-kelők tömege ugyancsak megritkult. Mi, kik ebéd után valamelyik kávéház ablakán keresztül fekete kávé mellől szoktuk nézni a tarka elegáns világot, ma a nyár hatását látjuk mindenütt. Egy holt szezon az, mely tavasz végétől egész szeptember végéig tart. Nincs ilyenkor az embernek kedve sem. Egész nap olyan álmoság borong az ember kedélyén, mintha bában volt volna az éjjel s most heverne ki annak fardalmait. S voltaképp ha tüzetesebben elemezzük a dolgot, talán úgy is van, már a kinek nincs másképp. Ez a ragyogó főváros pihen a hosszú farsang után, a sok látványosság, izgalom és egymásra torlódo események után jól esik ez a pár hóig tartó szüntelenség, mikor nincs semmi, ami az ember stoikus nyugalmát zavarná, mikor az elme összevonja szárnyait s a multakon me-rengve pihen.

Üres a főváros. Az országgyűlés szét-ozlott. A delegációk az idén Bécsben ülészeknek, ott vannak a miniszterek is. A sándorutcai képviselőházban csendes minden. A képviselők, kik nem delegátusok, szétmentek s most tartják beszámolóikat

választókerületeikben. Egy jó része azonban arra sem érdemesíti választóit, hogy beszámolót tartana. Az igaz, hogy törvény szerint nem is tartozik ezzel, de hát a legtöbbnek igen nagy oka van a hallgatásra. Bezzeg, ha elkövetkezik a képviselőválasztás, van akkor hangos csinnadrattabum.

A színházak zárva. Csupán a városliget mutat élénkséget. Ennek minden időben megvan a maga publikuma. A ringispil, szibériai vasut, a kocczacirkuszok mindig találnak nézőközönséget s talán sokszor hálásabbat, mint akár a nemzeti színház vagy opera. A vasárnapi közönség oly jól érzi itt magát, mint akár a haute volé Tátrafüreden vagy máshol a fenyvesek között, hol birkatejét isznak a karikalábu mágnások.

Azt mondják azonban, hogy ezt az egyetlen zöldtet is nem sokára elzárják s akkor a főváros egészen a budai oldalra lesz utalva. A kiállítás területét nem sok idő múlva el fogják zárni a fővárosi közönség elől s már a kevesebb forgalmu helyeken készítik is a kerítést. A fővárosi tanács azonban kárpótolni akarja a közönséget s ezért alkuba lépett az állat és növényhonosító társasággal, hogy az állatkert a nagy közönség számára a városliget elzárásának idejére ingyen sétahelyül szolgáljon. Mint mondják, az egyezés meg is kötötték.

A nyári, mila hangulatot a munkások egy zajos tüntetése zavarta meg. Már igazán mi vagyunk a fő tüntetők. Alig vettük fel színre valamely esemény, már azonnal demonstrálunk ellene vagy mellette, a mint a körülmények hozzák. A „Népszava“ munkáslap hetek óta izgatott Török József patikusnak a lapok útján világgá kürtölt csodaszereit ellen, melynek következtében a munkások között is izgatott lett a hangulat, melyet az is fokozott, hogy egy munkás egy ily csodaszertől mindkét szemére megvakult. Erre azután pünkösdi hétfőjén a munkások gyűlést tartottak, melyen oly elkeseredett hangok hallatszottak, hogy a rendőrség kénytelen volt feloszlani. A fel-dühödött tömeg ekkor a király-utcai Török-felegyőzést elé vonult, hol sikerült több ablakot bezúzni. A vége az lett, mint minden tüntetésnek, hogy a rendőrség egy-párt elfogott, a többit pedig szétugrasztotta.

Két érdekes vendége is volt a fővárosnak, két hamburgi újságíró, kik fogadásból gyalog járnak körül a földet. A mult hét végén érkeztek ide s egészen el voltak ragadtatva attól a páratlan vendégszeretettől, melyet itt tapasztaltak. Főleg meglepte őket Budapest főváros szépsége. A legnagyobb sajnálattal váltak meg tőlünk, de nem is e oda, mert a főváros érte a módját annak, hogy kell az idegent fogadni.

Egyébként is csendes volna minden. Csupán Kőbányán még mindig nagy az ijedség a sertésvész miatt. Itt pedig a főváros közepén a rendőrség megint egy bankarra tette a kezét, ki körülbelül százezer forint idegen pénzt elkezelt. Ilyenekben különben gyakran van része a mindennapi eseményekben gazdag fővárosnak. Egy-két öngyilkosság fel sem tűnik. Hja! ilyen az élet, a székvárosi csendélet.

Fővárosi levelező.

Különlélek.

— **Jubileum** Hanusz István, a kecskeméti főreáliskola érdemes igazgatója, lapunknak megindítása óta nagyabecsült és közkedveltségű munkatársa pünkösdi hétfőjén ünnepelte tanári működésének 30 éves fordulóját. Kecskeméti városa ez alkalommal a legzívelyebb óváziókban részesítette, a képviselőtestület a jubilaris ünnepélyen küldöttségileg veit részt, a polgárság s volt tanítványai messze földről siettek őt üdvözölni, ki szerettejes bánásmódja s mély tudományosságának az ifjuság szívébe való csepegtetése által tanítványának ün-zetlen szeretetét és tisztelét nyerte meg. Ugyancsak ez alkalommal ünnepelték a kecskeméti főreáliskolájuk fennállásának 25 éves évfordulóját s így a kettős jubileum alkalom szolgáltatta arra, hogy valóban feledhetlenül tegyék az intézet vezetője, Hanusz István igazgató áldásdus működését. Az ünnepélyek két nap, június 3. és 4. én tartattak. Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődött az iskola arnyas udvarán s jelenvölt a város intelligens közönségének zöme, a testvérintézetek, egyházak, tanító-testületek stb. küldöttségei. Az intézet első 25. évéről Hanusz István igazgató tartott tartalmas beszédet. Szántó Kálmán dr. fő-reáliskolai tanár a tanári kar nevében szép beszédet intézett a tanári működésének 30-ik évét betöltött igazgatóhoz, kinek ányujtotta a tanári kar által festetett, diszes arany-keretbe foglalt arcképét. Hoómann Ottó tankerületi főigazgató a közoktatásügyi miniszter megbízásából üdvözölte a jubilaris intézetet és igazgatót s átadta Wlassics miniszter üdvözlőlevelét, mely meleg hangon emlékezik meg az igazgató érdemeiről. Hanusz István eljenzés között köszönte meg tanártársainak és a miniszternek kitiüntetését. Az ifjuság ezüstkoszoruját Szelezky Ferenc tanuló nyujtotta át az igazgatónak Brachfeld Dezős tanuló pályanyertes ünnepi beszédének kíséretében. Az intézet volt növendékeinek haláját Rozsnyay Károly aradi mérnök tolmácsolta, Gaál Jenő dr. pedig ezüstkoszorúval koszorúzta meg az intézet zászlaját. Az ünnepség többi pontját a dal- és zenekar

előadásai képezték. Az ünnepet fényes banket követte. Hanusz neve, irodalmi munkássága a természettudományt buvárlók világlágában ismeretes. Irodalmi munkássága ritka népszerűségnek örvend. A legszárabb statisztikai adatokat is oly vonzó modorban tudja előadni, hogy valóban élvezetet szerez az olvasónak. Alig van év, hogy egy-egy munkával ne gazdagítaná könyvpiacunkat, daczára annak, bokros, igazgatói teendőit egymaga végzi. Mi, kik a legőszintébb tisztelői vagyunk nagynevű munkatársunk érdemeinek, azt kívánjuk, hogy még számos éveig legyen ő az ifjuság vezető atyja és barátja s mély tudományának kecsével még igen sokáig gazdagítsa irodalmunkat.

— **A lévai dalegylet estélye.** F. hó 3-án, pünkösdi másodnapján tartott. Az estély sikere nem felelt meg a várakozásnak; az uri közönség nagy része közönyös maradt. Pedig nem hiányzott a jó példa, így az egylet érdemeiben dús elnöke őt deli fiával vonult be a tánczosok sorába, kedves karmesterünk és egy igen jól táplált lelkes „tenor-sekund“ versenyezve lejtették a táncot. Általában az estély morái is sikere fényesnek mondható. Az alkalmas helyiség, illatos tavaszi levegő, a fesztelenség emelték a jókedvet s ennélfogva a kis társaság kitiűnő mulatság után csak a hajnali órákban oszlott szét. A kitiűzött czel nem tarthatta vissza a közönséget, mert hiszen illő, hogy egyletünk, melynek immár 25 éves multja van, adjon életjelt magáról; illő, hogy egy ilyen testület egy kis város határain túl is ismeretes legyen, mert ez emeli annak erkölcsi értékét. De minden nemes czel elérésére szükséges a nagy társadalom hozzájárulása, egyenkint nem tehetünk semmit, de egy társadalom, mely összetart, s a mely közös és kölcsönös célok elérésére egy kis áldozattól sem riad vissza, — a ilyen társadalom hatalmas, mert sokat tehet.

Xéjs Lászcz rícsét

— **Koronázási emléktűnnp** A hely-beli r. kath. főgimnáziumban f. hó 8-án ünnepélylvel ülték meg a koronázási napot. Az igazgatónak az ifjusághoz intézett lelkes szözata után Kroll Rudolf, mint az Önképző-kör vezető tanára váltoa a nap fontosságát visszapiantást vetve a koronázást megelőző időkre is. Szabó Árpád VII. o. tanuló Kalmár Endre koronázási szözatát szavalt. Végre az ifjuság a Szözat élönklése után a tanári kar vezetése alatt szent misére ment, melyet Ince István tanár tartott a kegyes-rendiek templomában.

— **Zászlószentelés** A körmőczbányai kath. legényegyletnek pünkösdi vasárnapján megtartott zászlószentelési ünnepélyén a helybeli kath. legényegylet is testületileg résztvett. Ott voltak még a pesti, beszter-cebányai, kisuza-ujhelyi egyletek. Vasárnap este fályásmenettel üdvözölték a kegyes matronát, zászlóanyát Szalamin Kelemenné urnót és az apát-plebánost. Hétfőn folyt le a zászlószentelési fényes ünnepély, amely Holbay L. stubnyai plebános által 10 órakor tartott ünnepi beszéddel vette kezdetét. Az apát-plebános által fényes segédlettel czelebrált nagymise után — amely alatt a műkedvelők Seylernek egyik remek alkotásu miséjét adták elő nagy precizitással — az új diszes zászló megáldása következett. 1 órakor 140 terítők fényes ebéd volt a községi polgári leányiskolában, a mely alatt az emelkedett szellemű hivatalos roztek sorát B. Belházy apát, dr. Anon Ele orsz. képviselő magas röptű dikiéziói nyitották meg. Délután sikerült kirándulást rendeztek a páratlan regényes Zólyom-völgybe, este pedig a műkedvelők „A végrehajtó“ 1 felv. darab sikerült előadásával bilineselték le a polgári iskola hatalmas dísztermét teljesen betöltő publikum figyelmét. Hogy az előadást kivilágos kivirradig tartó táncz követte, mely alatt a talp alá valót régi ismerőseink, Faraónak Kálnára szakadr, jelenleg a stubnyai fűdön nyaraló és onnan szerződöttet, a lévaiak látásán rendkívül örvendő szomszédaink húzták, — azt talán felesleges is sablonszerűleg ideiktatnom. Legényeink a legkedvesebb emlékekkel, a körmőcziek szives vendégszeretettel magasztalva, kedden este érkeztek haza. — s.

— **Pártszervezkedés.** A lévai választókerület függetlenségi és 48-as érzelmi választó polgári mozgalmat indítottak, hogy a kerületben a párt szerveztesseék. E célból a lévai polgárság folyó hó 3. án előleges értekezletet tartott, melyen számosan jelentek meg s mely határozatilag kimondotta a pártnak a függetlenségi és 48-as alapon lendő szervezését s egyuttal megalkította a szervező bizottságot, melynek elnökévé: Levatic Gusztáv ügyvédet és Holló Sándor takarékpénztári igazgatót, jegyzőkké Kersék Jánost és Farkas Ákost választották meg. A bizottság tagjai lettek: Bándy Endre, Bartos István, Biszterszky Lajos, Boleman József, Boldis József, Borsányi Győző, Csuráky István, Dohány Jónás, Doka Károly, Doka Sándor, Faragó Samu, Galambos Jónás, Goldbrunner Sándor, Hlavács József, Jaros Ferenc, Korpás János, Krizsányi Károly, Kroll Rudolf, Lovas János, Mor-dinyi Agoston, dr. Novotny Imre, Nyiredy Gyula, Nyitray Ferenc, Okolicsányi József, Pigler István, Sárhegyi János, Schön Henrik, Szemeredy Lajos, dr. Szirtey György, Váci Jónás, id. Zelay István, Zelay Jónás. Az értekezlet megbizta az elnökséget, hogy a pártot a vidéken szervezze s a pártszervező nagygyűlésre az előkészületeket megtegye.

Egyuttal kimondották, hogy tekintettel a függetlenségi és 48-as pártban beállott szakadásra, egyik párthoz sem csatlakozik.

— **Királyi közjegyzői helyettesítés.** Beicsák László lévai kir. közjegyzőnek a pozsonyi kir. közjegyzői kamara 176.95. sz. a. kelt végzésével f. évi július 1-től kért hat heti szabadságidőt engedélyezvén, távo-zása idejére a királyi közjegyzői teendők ellátására dr. Novotny Imre helybeli köz-és váltó ügyvédet bizta meg s részére a törvény által megkívánt helyettesítési igazolványt kiadta.

— **Eskütvő.** Benkovich Géza, lévai pénzügyigazgatósági tisztviselő folyó hó 4-én vezette oltárhoz a lévai plebánia tem-ploban Ghimesy Ilona kisasszonyt, Ghimessy József földbírtokos kedves leányát.

— **Elhalasztott gyűlés.** A „Felvidéki magyar közművelődési egyesület“ Léva városi és járási egyesített választmányának e hó 10-ére a lévai városház tanácstermébe egybehívott ülése közbejött akadályok miatt, folyó június hó 17-ik napjának délelőtti 10 órájára halasztott el.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban a gyujtogató czimmet közölt hírnök helyre-igazításra céljából ezennel kijelentjük, hogy a gyujtogatás tettese nem Loveczki János, hanem Loveczki András.

— **A széttört ördög.** Mikor az ördögöt letaszították az égből, a földre esett és darabokra tört. Feje Spanyolországba esett, ez az oka, hogy a spanyolok olyan büszkéek. Kezei Törökországba hulltak, azért olyan kapzsiak a törökök. Szíve Olaszországba gurult, ez okozza, hogy az olaszok olyan szerelmosek. Gyomra Németországban jutott, ez fejt meg a németek falánkságát. Lábai Franciaországban maradtak, azóta szaladnak ugy a francziák az asszonyok után. Vállai pedig Magyarországra estek, ez teszi lehetővé, hogy a magyar ember annyi adó-terhet képes elviselni.

— **Rövid hírek.** — **Az őshaza felé.** Gróf Zichy Jenő ekspediciója jelenleg Tiflisben időzik, hol számos szakférfival tanácskozik. Eddig igen sok tárgyat talál-tak, mely igazolta, hogy arra jártak valamikor a magyarok. — **Az állami anya-könyvek** részére a belügyminiszter új ügy-ozsályt létesített, melynek vezetésével Lukács György miniszteri titkár bizatott meg. — **A delegációk** folyó hó 6-án nyitattak meg s ez évben Bécsben üléseznek. — **A Martinovics ünnepet** az előkészítő bizottság Szent-István napjára halasztotta, miután a jelentkezések az ünnepélyre oly nagy számmal történtek, hogy azt rövid idő alatt kellőleg elhelyezni sem tudták.

Tanügyek.

I.

A lévai róm. kath. elemi finiskola zárvizsgáinak sorrendje:

1895. évi június 17-én reggel 8^{1/2} óra-kor az I. oszt., délután 3 órakor a II. oszt. Június 18-án reggel 8^{1/2} órakor a III. oszt., délután 3 órakor a IV.—V. osztályban.

Az igazgatóság.

II.

A panlai szent Vinczeről nevezett irgalmas nővérek vezetése alatt álló óvoda, elemi- és polgári-leányiskola zárvizsgáinak sorrendje Lévan:

1895. június 10-én reggel 8^{1/2} órakor az elemi iskola II—III. osztályában, június 19-én reggel 8 és fél órakor a polgári iskola I. osztályában, június 19-én d. u. 3 órakor a polgári iskola II. osztályában, jun. 20-án reggel 8 és fél órakor a polgári iskola III. osztályában, jun. 20-án d. u. 3 órakor a polgári iskola IV. osztályában, jun. 21-én reggel 8 és fél órakor az elemi iskola I. osztályában, jun. 21-én d. u. 3 órakor az óvodában, jun. 22-én reggel 8 és fél órakor az elemi iskola IV—V. osztályában. — Június 23-án d. u. 5 órakor zár-ünnepély. — Június 24-én magánvizsgák a polgári iskolában, június 25-én magánvizsgák az elemi iskolában. — Június 29-én reggeli 8 órakor hálaadó isteni tisztelget. — A vizsga-napok alatt a kéz munka és rajzkiállítás a szives érdeklődők által megtekinthetők.

Nyersselyem básztruhákra való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantungs Pongees valamint fekete, fehér, és szines Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méter-kint, sima csikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban s. a. t. postabér és vámmentesen a házhöz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G (cs. k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben. Svájcban címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kro. bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Könyv József városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 6 frt 50 kr. 6 frt. 70 Két szeres 5 frt 40 kr. 5 frt 80 kr. — Rozs 5 frt 80 kr. 6 frt — kr. Arpa 6 frt 40 kr. 6 frt 60 kr. — Kukorica 7 frt 50 kr 8 frt — kr. Bab 7 frt 60 kr. 8 frt. — kr. Zab 6 frt 60 kr. 6 frt 80 kr. Lente 5 frt — kr. 7 frt 50 kr. Köles 5 frt — kr. 5 frt 20 kr.

E rovatban minden ezü egyse-i beiktatása 3 krba kerül: bélyeg-díjban — a iakás megjelölése mellett — ázerendő minden egy-szeri beiktatásért 3 kr.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és társa kiadóezég ad, ki levélebeli tudakozódásra postabélyeg beküldése mellett azonnal válaszol.

Egy különálló butorozott udvari szoba, reggeli, kiszolgálás és mo-sással előnyös feltételek mellett ki-adó. — Czim a kiadóhivatalban.

Három jóra való fiatal ember tisz-tességes keresztény polgári családnál lakást keres teljes ellátással. Szi-ves ajánlatok „B. B.” czimen a lap kiadóhivatalába kéretnek.

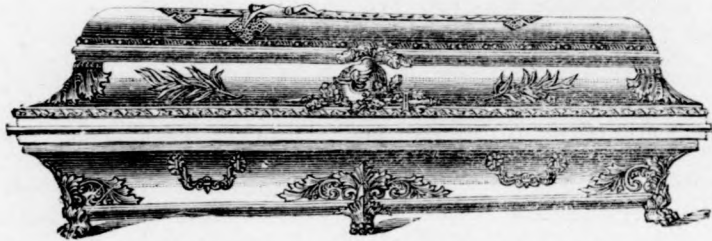
Nagy-Salló mezővárosában, a nagy-fogadó átellenében levő jó forgalmú mészárszéket f. é. július hó 1-én a leg-többet ígérőnek haszonbérbe adom.

HÖNYI JÁNOS, mészáros.

Bars- és Hontmegye részére

ÉRCZKOPORSÓ FŐRAKTÁR KERN TESTVÉREKNÉL LÉVÁN
BESCHORNER A. M.

első cs. kir. osztr.-magyar, német, francia, olasz- és orosz szaba-dalmazott érczkoporsó gyárától.

Ezen szabadalm-éerczkoporsók Eu-rópában majd minden egészség-ügyi hatóságok által nemcsak a hullák szállításá-hoz, leginkább

légmentességük miatt, mi által az ártalmas légszesz (hullaméreg) kigő-zölgését akadályozzák, a legjobban ajánlatnak.

Szép kiállítása, gazdag díszítése, olesósága, tartóssága, sir- és sir-boltokban használhatósága ezen gyártmányoknak kivitkák minden mű-velt országban a legnagyobb elterjedést, ára 3 frttól 100 frtig.

Fakoporsók gyermekek részére 3 forinttól, felnőtteknek 8 forinttól 15 frtig.

Ugyszintén siremlekek, vaskerítések, kereszték, szemfedelek, pár-nák, koszoruk, szalagcsokrok stb. nagy választékban jutányos áron.

Kaphatók KERN TESTVÉREKNÉL LéVán.

Nagy választék alkalmi ajándék-nak való tárgyakból: chinaezüst-árúkból gyári raktár! Legjobb gyártmányu látszerárúk!

Klein Sándor
óras- és ékszerész
LÉVÁN.

Törött arany és ezüstöt legmaga-sabb árban váltók be. Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesíthetnek.

Ajánlja dús raktárát mindennemű óra, arany- és ezüst ékszer-árúkból és pedig gondosan szabályozott órák 2 évi jótállás mellett.

Arany férfi remontoir óra	30.— frttól feljebb
Arany női remontoir óra	14.— ” ”
Ezüst remontoir óra kettős fedéllel	8.— ” ”
Ezüst remontoir óra egy fedéllel	7 1/2 ” ”
Nikl remontoir óra egy fedéllel	4.80 ” ”
Ingaórák farag. díofatokban egy felhuzással 14 napig járóművel	10 ” ”
Arany gyűrű (14 karat)	2.50 ” ”
Arany karperecz (14 karat)	9.— ” ”
Arany függő (14 karat)	1.50 ” ”
Arany kereszt (14 karat)	2.50 ” ”

MÜLLER ADOLF, gazdasági gépgyár és vasöntöde
BUDAPEST, Lipót-körut 34., a nyugoti pályaudvar átellenében.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2, és 4 ló-erejű szöges cséplőkész-leteket, továbbá 4, 5, 6, 8 lóerejű sines gözcséplő készleteket hosszú száma-rúzókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és állit-ható, választóhengerrel. Jár-gány cséplőkészletek, gabna-tisztító rosták, amerikai széna-gyűjtők, Hungaria és Patria

vetőgépek, ekék, amerikai arató- és kaszáló gépek, valamint minden gazdasági gé-pek és eszközöket, ugyszintén

Fölülmulhatlan 40% tüzelő-anyagot megtakarító

Compound gőzmozgonyokat

jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Vidéki ügynökök kerestetnek.

Arjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

FÜRDŐ ÉVAD!!!

Fürdő köpenyek,
Frottir lepedők,
Fürdő ruhák,
Frottir keztyűk,
Uszó nadrágok,
Fürdő kalapok és sapkák

nagy választékban

ABONYI és FRIED

divatáru üzletében

A KÉK CSILLAG- HOZ LÉVÁN.

Arverési hirdetmeny.

A beszercebányai püspöki uradalom tulajdonát képező garam-szöllösi örlőmalom az ahhoz tartozó kerttel f. évi május hó 15-en d. e. 9 órakor Bars-Berzenczén az uradalmi erdési lakban megtartandó és zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Az árverés feltételei a következők:

1. Csak oly árverelő ajánlata vétetik figyelembe, ki ajánlatának tétéle alkalmával háromszáz forintot készpénzben, vagy az állampénztárnaknál bizto-sítékul elfogadható értékpapirokban bánatpénzül az uradalmi titkárnál letesz. s úgy a szerződési, mint az árverési feltételeket magára nézve kötelezően alá-írja, illetve zárt ajánlatában azokat magára nézve kötelezőknek elismeri.
2. A zárt ajánlatok a nyilvános megkezdéseig az alulírottnak nyujtandók be.
3. Az adásvételi szerződés a legtöbbet ígérővel azonban a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium jóváhagyásának fenntartásával fognak megkötetni.
4. Azon árverelő bánatpénze, kinek ajánlata elfogadtatik, az uradalmi pénztárnál vissza lesz tartva, ellenben a többi ajánlattevők bánatpénzeiket az árverés megtartásától számítandó 8 nap alatt szabályszerű elismervény mellett ugyancsak az uradalmi pénztárnál visszavenni kötelesek, mivel ezen határidő letelte után a visszamaradt bánatpénz az illető árverelő veszélyére s költségére leszenszky Sándor beszercebányai kir. közjegyzőnél fog letétetni.
5. A szerződéstől visszalépett árverelő bánatpénzét elveszti s ezenfelül a visszalépése által az uradalomnak esetleg és az általa megajánlott s a más uton elérendő vételár közötti különbözetben s annak kamataiban nyilvánuló kárt is megtéríteni tartozik.

Garam-Szent-Kereszt, 1895. május hó 15-én.

Rimely Antal, uradalmi főfelügyelő.

Legjobbnek ismert Itta-féle nemez kalapok.

ABONYI és FRIED

divatáru-üzlete a „kék csillaghoz“, LéVán
piacztér, Bakó féle ház.

Női- és férfi-divat-áru-kereskedésünket
már megnyitottuk.

Midőn ezen körülményről a n. érd. közönséget ezennel értesite-nénk, van szerencsénk jól berendezett raktárunk szives megtekintésére tiszteletteljesen meghívni.

A következő czikkekből minden igénynek megfelelő mintákat nagy választékban tartunk jutányos árak mellett:

Férfi	Női
divatczikkek, férfiingek, gallérok, nyakkendők stb. stb.	ruhakelmék, cretonok, atlasz, szatin, vászonneműek
Itta-féle nemez kalapok	ruhadíszítések, selymek stb.

Menyasszonyi kelengyék teljes elkészítését elvállaljuk.

Kotzó Pál

gépészmérnök

Budapest, Üllői-ut 18. szám alatt

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű szöges cséplőkészleteket továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gözcséplőkészleteket,

hosszú számrúzókkal, alsó szelelővel és rendkiv. nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerrel.

Fa- és szénfütésű és eredeti szalmafüto gőzmozgonyokat

Továbbá R. Garrett & Sons felülmulhatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

Compound gőzmozgonyokat

legjobbnek elismert brandtfordi önműködő amerikai kéveköto aratógépeket Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható combinált rúdda, Sorvető- és szóróvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

Vidéki ügynökök kerestetnek.